

Позиційний документ Громадської Спілки «Національна молодіжна рада України»

з питання «Визнання неформальної освіти»

прийнятий Позачерговою Генеральною Асамблеєю НМРУ 06-08.09.2018

Неформальна освіта в сучасному суспільстві відіграє надзвичайно важливу роль, як в контексті розвитку молоді, так і розвитку соціуму загалом. Враховуючи те, що формальна освіта частіше за все не дає молодим людям життєвих навичок, навичок роботи та соціального розвитку, в тому числі принципів статевого відносин, політичної освіти та громадянської освіти для молоді, неформальна освіта може використовуватись для заповнення цих прогалів. Разом з тим, найбільш ефективним інструментом у процесі розвитку неформальної освіти, є залучення до цього процесу представників громадянського суспільства та представників молодіжних громадських організацій на рівні партнерства.

Згідно з визначенням Ради Європи, неформальна освіта означає планові, структуровані програми та процеси особистої та соціальної освіти для молоді, призначені для покращення різноманітних навичок і компетенцій, за винятком формальної навчальної програми. При цьому неформальна освіта впроваджується у молодіжних організаціях, спортивних клубах та театральних гуртках, де молодь збирається для того, щоб спільно брати участь у проектах, грати в ігри, обговорювати певні питання, ходити в походи. Згідно цього визначення неформальна освіта має бути добровільною, доступною кожному, мати цілісний і орієнтований на навчання процес, засновуватись на досвіді та потребах учасників навчання, а також доповнювати формальне навчання.

Незважаючи на значний розвиток та поширення неформальної освіти в Україні протягом останніх років, а також взаємодію з кращими закордонними практиками цієї сфери, на локальному рівні існує низка проблем, які потребують термінового вирішення.

Першочерговою проблемою неформальної освіти в Україні є невизнання державою, як ефективної альтернативи та доповнення у формальній освіті. У Законі України про Освіту є визначення неформальної освіти, проте відсутні механізми та інструменти з її впровадження.

Така ситуація формує певне сприйняття даного явища в суспільстві, через низьку поінформованість та високий авторитет держави, як зразка поведінки, українці все ще ставляться до неформальної освіти з певною підозрою. Це є однією з основних причин уповільнення її розвитку та розширення зон впливу.

Розвиток неформальної освіти також значно сповільнюється у результаті низької взаємодії з інституціями формальної освіти: школами, коледжами, університетами. Освітні інституції намагаються діяти у своїх інтересах, та не завжди йдуть на контакт з представниками неформальної освіти. Звідси випливає наявна проблема відсутності постійних

майданчиків, освітніх платформ для взаємодії та розвитку неформальних освітніх послуг. Це заважає повному та найбільш якісному розкриттю потенціалу неформальної освіти. Разом з тим, саме неформальна освіта може максимально ефективно доповнити формальну своєю практичністю, гнучкістю, швидкістю отримання результатів та спрямованістю на розвиток індивідуальності. Прикладами якісної взаємодії може бути створення і діяльність клубів за інтересами, проведення лекторіїв/семінарів на базі закладів формальної освіти тощо. Такі заходи сприятимуть не тільки розвитку неформальної освіти, а і покращенню репутації інституцій формальної освіти.

Крім того, неформальна освіта в Україні не має чіткої методології, а до її агентів не існує прямих вимог. Така ситуація створює внутрішні проблеми представників неформальної освіти та не сприяє підвищенню довіри до неї серед населення.

Виходячи із вищезазначеного, Національна молодіжна рада України вбачає за необхідне, зробити наступні кроки на шляху до розвитку та визнання неформальної освіти в Україні:

- провести широке громадське обговорення з питання визнання неформальної освіти та інструментів її впровадження на державному рівні;
- сприяти створенню чіткої законодавчої бази для диференціації з боку держави;
- впроваджувати неформальну освіту за допомогою молодіжних громадських організацій та молодіжних працівників;
- створити кроссекторальні робочі групи з відкритим і прозорим відбором учасників для координації неформальної освіти на національному рівні та включити в неї в тому числі і представників Національна молодіжна рада України;
- створити та впровадити на національному рівні навчальну програму для представників неформальної освіти та робочих груп, що оцінюють її ефективність;
- розробити інформаційно-просвітницькі кампанії на національному, регіональному та місцевому рівнях, спрямовані на поширення та розвиток неформальної освіти та залучити до них громадські організації;
- сприяти створенню різноманітних платформ і майданчиків для комунікації та взаємодії агентів неформальної освіти між собою та з іншими інституціями;
- примітити механізм Європейського молодіжного форуму з оцінки якості впровадження неформальної освіти;
- сприяти фінансовій незалежності інституцій неформальної освіти через підтримку бізнесу, державни та інших донорів;
- визнання неформальної освіти за прикладом системи youthpass, коли сертифікати, що видаються після тренінгів мають затвердження спеціальної інституції Міністерства освіти України та заноситься до трудової книжки, а також, як і навчання в ВНЗ зараховується як стаж.